

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Strykjärnsparken, Söderhamn, Hälsingland

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av Strykjärnsparken, Söderhamn, Hälsingland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:30). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

20 April 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:30
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV STRYKJÄRNSPARKEN,
SÖDERHAMN, HÄLSINGLAND

Uppdragsgivare: Länsmuseum Gävleborg, Södra strandgatan 20, 802 50 Gävle.

Org nr 885000-7413. Fakturaadress: fakturaservice@xlm.se.

(Kontaktperson: Frida Löjdström, frida.lojdstrom@xlm.se, 073-920 13 11)

Område: Söderhamn **Prov nr:** 71631-71632 **Antal Prov:** 2

Dendrokronologiskt objekt: Trolig rest efter strandskoning/äldre kajkant (71631), Trolig rest efter rustbädd (71632)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr;	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågad datering inom parantes)
71631	P345	Tall	37	Sp 27, W	Ej säker		(V 1807/08)
71632	P1027	Tall	34	Sp 28, W	Ej säker		(V 1857/58)

Kommentarer till ovanstående resultattabell

De två proven har båda så få årsringar att en säker datering ej kan uppnås.

För prov 71631 uppges i foljebrevet att virket bör vara från 1800-talets första hälft. Inom detta spann finns förhöjda korrelationer för avverkning vinterhalvåret 1807/08 mot en kronologi från Hälsingland, som dock ej uppfyller kraven för en säkerställd datering.

För prov 71632 uppges en förväntad ålder på 1700-talet. Inom detta spann syns inga förhöjda korrelationer. Däremot syns förhöjda korrelationer från flera kronologier, bland annat från Dalarna och Gästrikland, för avverkning vinterhalvåret 1857/58, som dock heller ej uppfyller kraven för en säker datering.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarmed) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2023. Dendrokronologisk analys av Strykjärnsparken, Söderhamn, Hälsingland. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2023:30. Lund: Lunds universitet.*